

Sygn. akt II S 318/16

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny – Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Biernat-Jarek

Sędziowie: SO Krystyna Dobrowolska

SO Joanna Czernecka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi Ł. S.

przy uczestnictwie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. oraz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. do sygn. akt Km 1004/15

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. do sygnatury akt Km 1004/15 doszło do naruszenia prawa skarżącego Ł. S. do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznać skarżącemu od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. kwotę 2000 zł (dwa tysiące złotych);
3. oddalić skargę w pozostałej części;
4. zwrócić skarżącemu kwotę 100 zł (sto złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

SSO Joanna Czernecka SSO Katarzyna Biernat-Jarek SSO Krystyna Dobrowolska.

UZASADNIENIE

Skarżący Ł. S. złożył skargę w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki i domagał się:

- stwierdzenia przewlekłości postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. w sprawie oznaczonej sygn. akt KM 1004/15;
- wydania Komornikowi stosownych poleceń celem dalszego usprawnienia postępowania egzekucyjnego;

- zasądzenia od Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. sumy pieniężnej w kwocie 3.000 zł.

Skarżący wyjaśnił, iż w dniu 30 listopada 2015 r. wystąpił do Komornika przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa - Podgórze w Krakowie K. R. z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko R. R.. We wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego zawarto szereg wniosków formalnych, których wykonania żądał od Komornika wierzyciel. Powyższy wniosek wpłynął do kancelarii Komornika w dniu 3 grudnia 2015 roku. Następnie wierzyciel został wezwany do opłacenia zaliczki na wydatki w kwocie 359,61 zł oraz poinformowany o zajęciu wierzytelności dłużnika w Urzędzie Skarbowym zajęciu świadczeń emerytalno-rentowych, zasiłków, dodatków we właściwym oddziale ZUS. Skarżący podniósł, iż w dniu 27 stycznia 2016 r. wystąpił do Komornika z wnioskiem o udzielenie informacji o stanie postępowania egzekucyjnego, nadesłanie kserokopii podjętych przez Komornika czynności oraz kserokopii uzyskanych odpowiedzi z organów administracji publicznej. Wobec braku odpowiedzi wierzyciel ponowił wniosek pismem z dnia 1 marca 2016 r. W odpowiedzi Komornik skierował do wierzyciela odpis zajęcia rachunku bankowego dłużnika w (...). Wierzyciel ponownie wystosował wniosek w dniu 14 marca 2016 r. i w dniu 25 kwietnia 2016 r. W dniu 9 czerwca 2016 r. skarżący skontaktował się z Komornikiem telefonicznie. W dniu 29 czerwca 2016 r. wierzyciel otrzymał od Komornika korespondencję z informacją o bezskuteczności egzekucji. W związku z powyższym w dniu 30 czerwca 2016r., wierzyciel zwrócił się z kolejnym wnioskiem o nadesłanie wykazu podjętych przez Komornika czynności. Następnie w dniu 17 sierpnia 2016 r. wysłano kolejny wniosek do Komornika w tym samym zakresie, a w dniu 7 października 2016r., jeszcze jeden. Komornik jednak nie podjął czynności egzekucyjnych, w szczególności w postaci podjęcia czynności terenowych w miejscu zamieszkania dłużnika oraz zaniechał wysłuchania dłużnika w trybie art. 801 k.p.c., nie nadesłał też żądanych wielokrotnie przez wierzyciela kserokopii dokumentów. W ocenie skarżącego takie opieszale działanie organu egzekucyjnego prowadzi do wyrządzenia szkody i do nieuzasadnionego przedłużania się postępowania.

W odpowiedzi na skargę, organ egzekucyjny uznał ją za bezzasadną i wniósł o jej oddalenie. Komornik wskazał szczegółowo zakres czynności, jakich dokonał celem egzekucji wierzytelności skarżącego. Podał też, że wierzyciel w toku postępowania był informowany o jego przebiegu zarówno na piśmie jak i telefonicznie. Komornik uznał zarzuty skargi za chybione i podkreślił, że postępowanie egzekucyjne objęte skargą nie jest prowadzone przewlekłe.

Skarb Państwa - Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie, zgłosił swój udział w postępowaniu wywołanym skargą Ł. S., przychylając się do argumentów przedstawionych w piśmie Komornika z dnia 8 grudnia 2016 roku. Uczestnik domagał się oddalenia skargi jako nieuzasadnionej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga podlegała uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, strona może wnieść skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania, tj. o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez organ w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawikłaności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przeprowadzona analiza przedstawionych wraz ze skargą akt prowadzi do wniosku, że skarga jest uzasadniona. Jak wskazuje lektura akt postępowania egzekucyjnego, wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w dniu 30 listopada 2015 r. (data wpływu do Kancelarii Komornika – 3 grudnia 2015 r.). Wniósł o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w celu wyegzekwowania zadłużenia oraz wskazał następujące sposoby egzekucji: zajęcie wszelkich wierzytelności z rachunku bankowego dłużnika po ich ustaleniu, zajęcie wszelkich ruchomości dłużnika po ich ustaleniu w miejscu zamieszkania tj. ul. (...), a następnie dokonanie sprzedaży tych ruchomości, zajęcie wszelkich wierzytelności przysługujących dłużnikowi po ich ustaleniu, zajęcie wierzytelności dłużnika z tytułu nadpłaty podatku we właściwym urzędzie skarbowym. Wierzyciel wniósł nadto o zwrócenie się do właściwego urzędu skarbowego z wnioskiem o nadesłanie wyciągu z czynności prawnych z ostatnich 5 lat, których stroną był dłużnik, zajęcie wynagrodzenia za pracę dłużnika po uprzednim ustaleniu jego pracodawcy, zajęcie świadczeń emerytalnych bądź rentowych dłużnika, skierowanie egzekucji do praw własności nieruchomości dłużnika po ich ustaleniu, a także wezwanie dłużnika do złożenia wyjaśnień w trybie art. 801 k.p.c. oraz ustalenie w trybie art. 761 k.p.c. we właściwych instytucjach informacji niezbędnych do ustalenia majątku dłużnika. Pismem z dnia 3 grudnia 2015 r. Komornik wezwał wierzyciela do uzupełnienia wniosku, wystosował do dłużnika zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego oraz wezwanie do stawienia się w kancelarii Komornika celem złożenia wyjaśnień na podstawie art. 801 k.p.c. w z.w. z art. 761 § 1 k.p.c.. Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2015 r. przyznał koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym. W tym samym dniu skierował do Urzędu Skarbowego K. zajęcie wierzytelności z tytułu zwrotu podatku, do ZUS Oddział w K. zajęcie świadczeń emerytalno-rentowych, skierował zapytanie do Urzędu Skarbowego z prośbą o udzielenie informacji odnośnie dłużnika. W piśmie z dnia 29 marca 2016 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. poinformował Komornika, że dłużnik prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Firma Produkcyjno-Handlowo-Usługowa (...), wskazał dodatkowe adresy dłużnika: adres zamieszkania C. ul. (...), adres posiadania mienia: C. ul. (...). W toku postępowania egzekucyjnego ustalono, że dłużnik nie posiada prawa do zwrotu podatku w Urzędzie Skarbowym; według informacji CEPiK dłużnik nie figuruje jako właściciel pojazdu; według informacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dłużnik nie pobiera zasiłków, ani świadczeń emerytalno-rentowych. W systemie O. ujawniono rachunek bankowy dłużnika w (...), na którym wystąpiły zbiegi egzekucji sądowych i administracyjnych z Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w B., brak informacji o środkach pieniężnych na rachunku bankowym, o czym Komornik poinformował pełnomocnika wierzyciela w piśmie z dnia 16 czerwca 2016 r., wzywając jednocześnie do podania wszelkich informacji mających na celu ustalenie mienia dłużnika pod rygorem z art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. Pismem z dnia 30 czerwca 2016 r. wierzyciel wniósł o nadesłanie kserokopii podjętych przez komornika czynności oraz nadesłanie kserokopii wyciągu czynności prawnych, których dłużnik był stroną. W dniu 17 sierpnia 2016 r. wierzyciel ponowił ten wniosek. W dniu 7 października 2016 r. wierzyciel po raz kolejny skierował wniosek do Komornika. W odpowiedzi na pismo wierzyciela z dnia 7 października 2016 r., Komornik poinformował wierzyciela, iż według informacji uzyskanych z ZUS dłużnik nie pobiera świadczeń emerytalno-rentowych; wg informacji z Urzędu Skarbowego nie występują wierzytelności należne dłużnikowi; Urząd Skarbowy nie odnotował rachunków bankowych dłużnika jednak wskazał dodatkowe adresy dłużnika: adres zamieszkania C. ul. (...), adres posiadania mienia: C. ul. (...); wg informacji z CEPiK dłużnik nie posiada pojazdów; w systemie O. ujawniono rachunek bankowy w (...). Zajęto wierzytelność na rachunku bankowym dłużnika, na rachunku jest zbieg egzekucji z innymi komornikami oraz Urzędem Skarbowym w B.. W toku czynności terenowych w dniu 10 października 2016 r. ustalono, że pod adresem Kalwaryjska 69/9 znajduje się firma (...) świadcząca usługi wirtualnego biura. Na miejscu pracownica biura podała numer kontaktowy do dłużnika, który okazał się nieaktywny. Komornik podał, iż czynności terenowe przeprowadzone przez organ egzekucyjny okazały się bezskuteczne o czym wierzyciel został poinformowany oraz ze względu na to że dłużnik nie odbiera korespondencji niemożliwe było wysłuchanie dłużnika w trybie art. 801 k.p.c. W związku z ponownym zapytaniem do systemu O. ustalono rachunek bankowy dłużnika w Euro Banku, którego zajęcia dokonano. Brak środków na koncie uniemożliwia realizację zajęcia. W dniu 19 października 2016 r. Komornik skierował zajecie wierzytelności z tytułu podatku do US w B.. W dniu 21 listopada 2016 r. Komornik wystąpił z wnioskiem o udostępnienie danych osobowych. Złożył także wniosek o informację do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców. W związku z zapytaniem do Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych uzyskano informację, iż dłużnik nie posiada żadnych nieruchomości. W odpowiedzi na wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. poinformował, iż dłużnik zgłoszony jest przez FPHU (...)jako osoba

prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych, nie pobiera zasiłków, renty/emerytury. Ujawniono trzy adresy dłużnika: adres zamieszkania: (...)-(...) C. ul. (...), adres zameldowania: (...)-(...) C. ul. (...), adres siedziby oraz adres korespondencyjny: (...)-(...) K., ul. (...). Według informacji z Urzędu Miasta K. Wydział Geodezji dłużnik nie jest właścicielem, współwłaścicielem, użytkownikiem wieczystym czy współużytkownikiem wieczystym nieruchomości. Komornik Sądowy dokonał również zajęcia rachunku bankowego w Banku (...) (informacja uzyskana w wyniku zapytania do ZUS).

Wierzyciel przewlekłości postępowania upatruje w niedopełnieniu przez organ egzekucyjny obowiązku informacyjnego, a przede wszystkim w barku realizacji wniosków zgłoszonych przez wierzyciela przy wszczęciu postępowania. Nie analizując szczegółowo zagadnienia charakteru zaniechań, które mogą być przedmiotem skargi na czynność komornika, a które uznać należy za przejaw przewlekłości postępowania, stwierdzić trzeba, że do tych drugich niewątpliwie należą takie zachowania organu egzekucyjnego, które wynikają z niedbalstwa lub innych przyczyn i skutkują niepodejmowaniem egzekucji lub podejmowaniem w jej trakcie czynności ze znacznym opóźnieniem. Bezczynność komornika sądowego o takim charakterze nie może być bowiem zaskarżona skargą na czynność komornika. Usprawiedliwiony jest zatem pogląd, że nie ma żadnych przeszkód, aby złożyć skargę na przewlekłość postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika, jeżeli postępowanie było prowadzone w sposób pozbawiony przymiotu sprawności i szybkości, ponieważ naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki nastąpić może zarówno w wyniku działania, jak i zaniechania (bezczynności) komornika sądowego. Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy egzekucyjnej, w której została wniesiona skarga, nie sposób co do zasady nie podzielić stanowiska dłużnika o wystąpieniu przewlekłości postępowania egzekucyjnego. Przy czym upatrywać jej należy w opieszałym podejmowaniu przez komornika niektórych czynności bądź zaniechaniu ich podjęcia w ogóle. Choć po wpływie wniosku egzekucyjnego Komornik bezzwłocznie przystąpił do jego realizacji i dokonał czynności w postaci skierowania zajęcia ewentualnych wierzytelności z rachunku bankowego, nadpłaty podatku, czy świadczeń emerytalno-rentowych, a także wezwał dłużnika do stawienia się w kancelarii komornika celem złożenia wyjaśnień, to dalszy bieg postępowania charakteryzuje się już opieszałością nie tylko w zakresie realizacji wniosków wierzyciela o udzielenie informacji i przesłanie kopii dokumentów (opóźniania w tym zakresie nie miały większego wpływu na bieg postępowania egzekucyjnego) ale przede wszystkim w zakresie podejmowania czynności niezbędnych dla zapewnienia prawidłowego toku egzekucji. Nie znajduje żadnego uzasadnienia podjęcie czynności przy ul. (...) w K. (miejsce prowadzenia działalności gospodarczej dłużnika) dopiero w dniu 10 października 2016 r., zatem po upływie 10 miesięcy od wszczęcia postępowania, w sytuacji gdy wniosek egzekucyjny jako jeden ze sposobów egzekucji wskazywał zajęcie i sprzedaż ruchomości dłużnika znajdujących się przy ul. (...) w K.. Nie sposób też usprawiedliwić zaniechania podjęcia przez Komornika próby skontaktowania się z dłużnikiem i wezwania go do złożenia wyjaśnień poprzez skierowanie korespondencji na inne adresy dłużnika, które wszak były Komornikowi znane co najmniej od marca 2016 r. (adres zamieszkania: (...)-(...) C. ul. (...), adres zameldowania: (...)-(...) C. ul. (...), adres siedziby oraz adres korespondencyjny: (...)-(...) K., ul. (...)). W aktach sprawy brak też jakiegokolwiek zapisku urzędowego dotyczącego próby uzyskania kontaktu telefonicznego z dłużnikiem za pośrednictwem numeru telefonu przekazanego przez M. G. w dniu 10 października 2016 r. Oznacza to, wbrew temu, co twierdzi Komornik, że wcale nie podjął wszelkich czynności w celu ustalenia majątku dłużnika, a podjęcie niektórych czynności nastąpiło ze znacznym opóźnieniem. Okoliczność zaś, że wcześniej toczyły się przeciwko dłużnikowi postępowania egzekucyjne, które zostały umorzone z uwagi na bezskuteczność egzekucji, dla oceny skargi pozbawiona jest znaczenia. Kontrolni poddawany jest bowiem przebieg niniejszego postępowania, w którym wszak do dnia dzisiejszego nie zostało wydane postanowienie o umorzeniu.

Powyższe prowadzi do konkluzji, że czynności, które zostały wykonane w październiku 2016 roku, powinny były i mogły być podjęte znacznie wcześniej, podobnie jak co najmniej od marca 2016 r. komornik winien podejmować próby skontaktowania się z dłużnikiem i ustalenia jego majątku za pośrednictwem innych ujawnionych w toku postępowania adresów. To z kolei stanowi podstawę wniosku, że w sprawie wystąpiły okresy nieusprawiedliwionej bezczynności Komornika.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 powołanej ustawy uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Komornika sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł. Określając wysokość odpowiedniej - dla konkretnego uprawnionego - kwoty sąd ma obowiązek uwzględnienia przy tym ujawnionych, w toku postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość, a mających znaczenie dla jej wymiaru, okoliczności. W szczególności powinien wziąć pod uwagę sam rodzaj dolegliwości spowodowanej dla strony opieszałością postępowania, czas trwania tej przewlekłości, jej przyczyny, charakter postępowania, w którym stwierdzono przewlekłość, a także wpływ strony na zaistnienie tej przewlekłości. Kierując się tymi kryteriami, biorąc pod rozwagę interesy skarżącego, wysokość podlegającej egzekucji należności, czas przewlekłości, w ocenie Sąd Okręgowego, odpowiednią kwotą jest kwota 2000 zł.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżącego, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 100 zł.

SSO Joanna Czernecka SSO Katarzyna Biernat-Jarek SSO Krystyna Dobrowolska.